

Religió, cultura i valors

Codi: 102017

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	2
2500798 Educació Primària	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Maria de las Neus Gonzalez Monfort

Correu electrònic: neus.gonzalez@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent extern a la UAB

Joan Carles Montserrat Pulido

Prerequisits

No es requereixen prerequisits per aquesta assignatura. Pot ser alumne qualsevol que estigui en les condicions de ser matriculat en una assignatura de tercer o quart curs del grau de Ciències de l'Educació. Més aviat forma part d'un bloc o mòdul de 4 assignatures: la "Teologia i la seva pedagogia", que un cop cursades habiliten per impartir l'assignatura de Religió catòlica en educació infanti i primària.

Ho podem trobar tot en el web de la Conferència Episcopal Espanyola, <https://www.conferenciaepiscopal.es/deca/>

Objectius

La finalitat d'aquesta assignatura és la de permetre accedir a ser docent de religió a escoles públiques, concertades i privades.

Actualment la demanda és molt gran i constantment hi ha vacants a cobrir en tots els Serveis Territorials. Solen ser places de difícil cobertura.

Forma part d'un cos de 4 matèries, de les quals n'impartim una a la UAB des que es va fundar la nostra Facultat.

De l'alumnat que l'ha cursada, molts actualment treballen com a indefinits en l'escola pública o la concertada. Ser docent de religió també és compatible amb ser docent de tot el que la pròpia titulació et faculta.

L'assignatura "Religió, cultura i valors" està en connexió amb un bloc d'altres tres que es poden cursar telemàticament per assolir tot el mòdul. I amb dues d'elles aprovades, actualment pots esdevenir docent amb destinació provisional fins que acabis tot el mòdul.

OBJECTIUS

1. Presentar el fet religiós des de la visió més àmplia en relació a la cultura i els valors .
2. Capacitar i preparar futurs docents d'ensenyament religiós escolar, en l'àmbit de l'EI i EP, que garanteixin una formació religiosa i moral catòlica de qualitat, ofertada a l'alumnat des del respecte a la pròpia llibertat.
3. Contextualitzar el fet religiós en el món educatiu actual, tenint en compte la diversitat i pluralitat de l'alumnat.
4. Facilitar l'accés a la lectura dels grans textos religiosos i de la Bíblia i la comprensió del seu món simbòlic: símbols, gèneres literaris, contextos i intencionalitat religiosa.
5. Presentar una teologia bíblica bàsica a partir dels grans temes de la història de la Salvació i ajudar a la comprensió de la revelació progressiva de Déu que culmina en Jesucrist, Paraula Encarnada.
6. Oferir una síntesi actualitzada dels continguts essencials de la fe cristiana i la necessària síntesi entre la fe i la cultura, la fe i la ciència, especialment en els temes on més pot haver risc d'incomprensió.
7. Proporcionar l'adequada articulació de la fe amb el conjunt dels sabers.
8. Aprofundir en la dimensió moral de la persona a la llum del missatge cristià.

Competències

Educació Infantil

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber reflexionar sobre ells.
- Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres.

Educació Primària

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Conèixer el fet religiós al llarg de la història i la seva relació amb la cultura.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.

Resultats d'aprenentatge

1. Conèixer el fet religiós al llarg de la història i la seva relació amb la cultura.
2. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
3. Interpretar de forma sistemàtica el fet religiós en diverses cultures i la seva influència social, ètica i cultural, per a adquirir conductes de respecte en relació a la fe i a les cultures.
4. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
5. Valorar situacions socials reals que succeeixen al entorn social proper i fomentar respostes cap a aquestes situacions que promogui el respecte pels Drets Humans.

Continguts

En aquesta assignatura ens aproximem a un fet essencial per a moltes persones: la fe. I la fe en quant a vehicle de cultura, que ha generat una manera de viure, entendre el món, els valors que se'n deriven, les festes i esdeveniments de la vida de les persones, topònims...

Com portar a l'aula aquests conceptes? Com reflexionar des de la gran quantitat d'opcions? Com assumir, aprofundir en la pròpia fe valorant alhora la convivència respectuosa i amable amb altres que no comparteixen la nostra visió del món? Des d'un coneixement de les pròpies arrels es pot fer un camí d'acostament a cada persona que trobem a l'escola i la vida.

Els continguts més rellevants són els següents: Religió cristiana en el context de les grans Religions de la humanitat. El món de la fe, sentit religiós de la vida, els ateïsmes contemporanis. Propostes de transcendència. Introducció a la cultura bíblica, al maneig i lectura de la Bíblia i al descobriment del seu ric missatge religiós, humà i social. Presència de la fe en els diferents àmbits de la nostra cultura i vida actual. Moments d'obertura a la transcendència: sentit de la vida, el sofriment, la mort, la vida més enllà de la vida. Finalitat i sentit de l'ensenyament religiós.

I es concreten de la següent manera:

1. La identitat de l'àrea de religió i moral en el món escolar.
Naturalesa i finalitat de l'ensenyament religiós escolar. - Legitimitat de la formació religiosa en l'escola-
Legislació actual a Catalunya, Espanya, Europa. Caràcter específic de l'ensenyament religiós a l'escola. Diversos modes de presència del fet religiós a l'escola,pública i concertada.
2. El fet religiós en la història i en l'estructura de l'ésser humà.
L'experiència religiosa: realitat antropològica. - El Fet Religiós i les seves diferents manifestacions
socials, morals, culturals, artístiques. - El Fet Religiós avui. Principals tradicions i creences religioses
presentes en la nostra societat: el Cristianisme, el Judaisme, L'Islam, Budisme, altres creences. El món
de la increença
3. El fet religiós cristià i la cultura.
Evangelització i inculturació de la fe - L'Església i la cultura. La relació entre la fe i la raó - L'home a la
recerca de Déu. Religió i cultura - Arrels cristianes de la cultura de la nostra terra - Els desafiaments de
la cultura actual - La tasca de l'ERE: inserir l'evangeli al cor de la cultura. - Influència del Cristianisme
en el nostre patrimoni cultural - El diàleg intercultural i interreligiós a la construcció de la convivència
ciudadana.
4. L'Evangeli i la nova evangelització.
La recerca de sentit i llibertat de la fe. - La bona notícia en la transmissió de la cultura - Continguts
essencials de la nova evangelització aplicats a la realitat escolar - El valor humanitzador del religiós.
Evangelització i desenvolupament personal - Principals dificultats per a l'evangelització a l'escola
5. La persona humana.
Creació, vocació, condició humana, sentit últim de la vida.
6. El missatge que vol transmetre la Bíblia
Iniciació al coneixement de la Bíblia - Estructura i Llibres que componen la Bíblia. - Origen i formació de
l'Antic Testament i del Nou Testament. - Gèneres literaris més usats. - El concepte d'història en el
Judaisme, Cristianisme i Islam - La Bíblia paraula de Déu. - La revelació de Déu en la Bíblia. - La
Bíblia, paraula humana.
7. El relat de la creació a la Bíblia i la Ciència.
Déu Creador i provident: Narracions del llibre del Gènesi sobre la Creació i l'origen del món. La dignitat
de l'ésser humà. Estima i valoració d'un mateix. Educació de l'autoestima i de la llibertat. Estima i
respecte de tots els éssers humans: l'altre com a germà. Relació de l'home amb la natura. El cultiu de
la sensibilitat i la cura de la natura. - Revelació de la veritat salvífica: El disseny de Déu sobre l'home.
Ruptura de l'home: el pecat. La Fidelitat de Déu: promesa i esperança de salvació.
8. L'Aliança de Déu amb el seu poble.
La revelació de Déu en la història: significat religiós de la història d'Israel. - Relat de la història de la
salvació en l'Antic Testament. - Grans temes bíblics i la seva significació religiosa i social: Èxode,
Aliança, Els Profetes. - Personatges bíblics i el seu significat en l'experiència creient d'Israel i en
l'experiència cristiana. - Valors que es destaquen en l'Aliança El valor de l'escolta atenta. Les promeses
i els compromisos, la seva importància en la vida social. El valor de la lleialtat, de la responsabilitat, de
la fidelitat.

Metodologia

Exposició a l'aula, ús de materials audiovisuals i recursos d'internet, i treballs personals i en equip.

El treball a l'aula es fa amb la presència del professorat, el treball en equip o grup, autònomament però és avaluat individualment o en una exposició a l'aula.

Al llarg del curs tenim programada una visita preparada i guiada a la Sagrada Família, com a síntesi de la fe i la cultura en el modernisme i l'art contemporani a Catalunya. També hi ha la visita a Caritas diocesana de Terrassa i / o la visita a una parròquia del Bisbat. També una sessió amb professors o mestres de Religió catòlica a l'escola pública, preferentment.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Treball a l'aula per explicar els temari proposat amb intervenció activa de l'alumnat. Participació d'experts. Coneixement de Caritas-Mans Unides, Sagrada Família, llocs d'interès cultural-religiós, visita a una comunitat parroquial	45	1,8	1, 3, 5
Tipus: Supervisades			
Treball didàctic sobre un tema de cultura o valors en relació amb la fe, en equip	11	0,44	1, 3, 5
Tipus: Autònomes			
Lectura de textos i visionat de vídeos	26	1,04	1, 3, 5
Treball personal sobre fe-ciència-valors-cultura	26	1,04	1, 3, 5

Avaluació

L'avaluació és el procés que s'estableix per valorar l'assoliment dels resultats d'aprenentatge a partir de les evidències que es defineixen en la guia de l'assignatura.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats proposades (el programa lliurat a l'inici de l'assignatura concretarà les activitats i lliuraments a realitzar).

És imprescindible que l'estudiant demostrï que és responsable i rigorós en el treball autònom, participi de forma activa a les classes, mostri pensament crític i unes conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i on es respectin les diferències.

Competències comunicatives

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. Aquesta competència és un requisit. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no compleix aquests requisits.

Còpia i plagi

La còpia i el plagi són robatoris intel·lectuals i, per tant, constitueixen un delictes que serà sancionat amb la nota "zero". En el cas de còpia entre dos alumnes, si no es pot saber qui ha copiat qui, s'aplicarà la sanció a tots dos alumnes. L'ús de la intel·ligència artificial de manera fraudulenta implicarà que l'activitat d'avaluació sigui considerada suspesa amb un 0.

Presencialitat

L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria en un 80%, per poder fer l'avaluació continuada. Els justificants que algunes vegades es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat. Si algú no pot complir el percentatge de presencialitat establert, no es pot acollir a l'avaluació continua, i caldrà que es presenti a la recuperació, sempre i quan hagi presentat el 66% de les activitats d'avaluació prèviament.

Avaluació

En aquesta assignatura s'han de realitzar 3 activitats d'avaluació. El primer dia de classe s'explicaran i justificaran. Les activitats recuperables són aquelles que s'hagin suspès. La qualificació màxima (en la recuperació) que es pot obtenir és d'un 5 sobre 10.

Els terminis del professorat per fer les devolucions, retorns o qualificació de les activitats d'avaluació s'estableix entre 15 i 20 dies hàbils, aproximadament.

Dates avaluació:

- Comentari crític de textos sobre: fe, ciència, cultura i valors (individual): finals de març.
- Anàlisi d'un cas/exemple convivència a l'aula de diverses tradicions religioses i creences (individual): finals de maig.
- Proposta de treball a l'aula en un dels tres eixos (religió, cultura i valors) relacionats amb voluntariat, cooperació amb el tercer món, la realitat del quart món, entre d'altres (grupal): 20 de juny de 2024.

Avaluació única

L'avaluació única cal sol·licitar-la dins els terminis i segons els mecanismes que la Facultat de Ciències de l'Educació hagi previst (consulteu web facultat).

Aquesta assignatura preveu l'avaluació única. En aquest cas, la presencialitat és imprescindible per a l'avaluació. Si algú no la compleix, pot presentar-se a la convocatòria de recuperació, sempre i quan presenti el 66% de les activitats d'avaluació en la data establert. Caldrà presentar totes les activitats d'avaluació, però la qualificació de cadascuna d'elles no superarà el 5 sobre 10.

La data de lliurament serà el 20 de juny de 2024. Les activitats d'avaluació són:

- Comentari crític de textos sobre: fe, ciència, cultura i valors (individual): 20%
- Anàlisi d'un cas/exemple convivència a l'aula de diverses tradicions religioses i creences (individual): 20%
- Proposta de treball a l'aula en un dels tres eixos (religió, cultura i valors) relacionats amb voluntariat, cooperació amb el tercer món, la realitat del quart món, entre d'altres (individual): 45%

- Entrevista avaluativa: 15% (es concretarà hora i lloc).

Recuperació

La data de la recuperació (tant per a l'avaluació contínua com única) és: 4 de juliol de 2024.

Perspectiva de gènere

Durant les sessions es tindrà en compte la perspectiva de gènere mitjançant la revisió dels biaixos androcèntrics, el qüestionament sobre els supòsits de gènere i estereotips de gènere ocults, la incorporació del coneixement produït per les dones, i les perspectives crítiques que destapen conceptualitzacions androcèntriques i posen de manifest les causes i mecanismes socials i culturals que sustenten les desigualtats de gènere.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi d'un cas/exemple convivència a l'aula de diverses tradicions religioses i creences (individual)	25%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5
Comentari crític de textos sobre: fe, ciència, cultura i valors (individual)	25%	10	0,4	1, 3, 4, 5
Proposta de treball a l'aula en un dels tres eixos (religió, cultura i valors) relacionats amb voluntariat, cooperació amb el tercer món, la realitat del quart món, entre d'altres (grup)	50%	22	0,88	2, 3, 4, 5

Bibliografia

Barriocanal Gómez (2020). *¿Es el hombre un ser religioso? Religión, cultura y valores*. Monte Carmelo.

De Andrés Zabaleta, P. (2019). *Pedagogía y didáctica de la religión católica*. Monte Carmelo.

García Vilardell, M.R., (2018). Martínez-Carbonell López, A., Vilarroig Martín, J. (2018). *Religión, cultura y valores*. CEU ediciones.

Guerra Gómez, M. (2002). *Historia de las Religiones*. Biblioteca de autores cristianos.

Josa, I., Marqués, M., Noguera, M., Piñeiro, F. (2012). *Les grans religions*. Claret.

Monfort, L. i Toledo, R. (2017). *Diccionario de las RELIGIONES per a noies i nois de 10 a 14 anys*. Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós.

Sayés, J.A. (1995). *Teología para nuestro tiempo*. San Pablo.

Altres recursos bibliogràfics (*)

- La Sagrada Bíblia, Conferencia Episcopal Española, 2010. <https://www.conferenciaepiscopal.es/biblia/>
- Bíblia Catalana. Traducció interconfessional, 2005. <https://www.bci.cat/biblia>
- Fides et ratio (la fe i la raó), Joan Pau II https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/es/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_14091998_fides-et-ratio
- Al servei del nostre poble: 25 anys d'Arrels cristianes de Catalunya. Conferència episcopal tarraconense, 2002. http://www.tarraconense.cat/wp-content/uploads/2020/02/docCet1_529.doc
- Catecisme de l'Església Catòlica, Coeditors catalans del Catecisme, 2005.

- YOUCAT, Catecisme jove del'Església Catòlica, Ediciones Encuentro, 2011.
- Concilio Vaticano II; *Constitució DEI VERBUM* , *Constitució D. LUMEN GENTIUM*, *Const. past. GAUDIUM ET SPES*.
- Concilio Vaticano II : NOSTRA AETATE SOBRE LAS RELACIONES DE LA IGLESIA CON LAS RELIGIONES NO CRISTIANAS, 1965
https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decl_19651028_nostra-a

(*) Com veiem, part de la bibliografia no esmenta autors concrets perquè són textos pertanyents a la bimilenària tradició eclesial, obra de dones i homes que van compilar els textos bàsics que enriqueixen la fe dels creients, i permeten l'acostament a la mateixa fe, com a estudiosos, a aquells que no la comparteixen en part o del tot.

Programari

No es requereix